

Ultrakort brugsvejledning

til klassisk hebraisk på dansk tastatur vha. ”Tiro Biblical Hebrew SIL”-tastaturopsætning¹

Søren Holst, juni '07

- 1) Skift skrifttype til en font, der indeholder et komplet hebraisk, Unicode-baseret tegnsæt, fx Ezra SIL.
- 2) Skift tastaturopsætning vha. ”sprogvalgsknappen” nederst til højre på skærmen (jf. installationsvejledningen).
- 3) Skriv! For ikke at forvirres over cursor'en, der pludselig spadserer baglæns, kan det være en fordel at ”sætte plads af” til det hebraiske, fx ved at taste 2 x mellemrum ”på dansk”, inden man så går ét skridt tilbage og skifter til hebraisk font og tastatur.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	0	+/? = -	accent = ◌◌◌
	q = ק	w = ו	e = ◌◌◌ E = ◌◌◌	r = ר	t = ת	y = ׳	u = ◌◌◌	i = ◌◌◌	o = ◌◌◌	p = פ P = ף	å ^ ..
	a = ◌◌◌ A = ◌◌◌	s = ס S = ש (sin/shin)	d = ד	f = ך (sin)	g = ג	h = ה	j = ך (shin)	k = כ K = ך	l = ל	æ = ◌◌◌ ø	* ,
> <	z = ז	x = ח	c = צ C = ץ	v = ץ	b = ב	n = נ	m = מ M = ם	semikolon = ם	kolon = ם	— -	

Vokaler etc. er her vist sammen med en lille ring af prikker, som markerer det bogstav, de står under, over eller inden i. Foruden de viste er der de tre mumle-vokaler, der skrives med **Shift-AltGr**-taster:

Shift-AltGr-A = hatef patach: ◌◌◌ – Shift-AltGr-E = hatef sægol: ◌◌◌ – Shift-AltGr-O = hatef qamatz: ◌◌◌

Bemærk muligheden for at skrive *sin/shin* uden prik - det er vigtigt at kunne ved gengivelse af fx Dødehavstekster.

Alfabetisk oversigt. For læselighedens skyld er vokalerne her gengivet med navn og kort forklaring; på tastatur-oversigten på foregående side er selve vokaltegnene brugt.

for at skrive	tast	finalt tsade (ך)	shift-C
alef (א)	: (shift-punktum)	quf (ק)	q
bet (ב)	b	resh (ר)	r
gimæl (ג)	g	sin (ש)	f
dalet (ד)	d	shin (שׁ)	j
he (ה)	h	taw (ת)	t
waw (ו)	w	sin/shin uden prik (שׁ)	shift-S
zajin (ז)	z	dagesh (prik)	accent-tasten
chet (ח)	x		
tet (ט)	v	hiræq (i-vokal)	i
jod (י)	y (og ikke j)	tsere (e-vokal)	shift-E
kaf (כ)	k	sægol (æ-vokal)	e
finalt kaf (ך)	shift-K	patach (a-vokal)	a
lamed (ל)	l	qamatz (a/å-vokal)	shift-A
mem (מ)	m	holæm (o-vokal)	o
finalt mem (ם)	shift-M	qibbutz (u-vokal)	u
nun (נ)	n		
finalt nun (ן)	shift-N	hatef sægol (mumle-æ)	shift-AltGr-E
samæk (ס)	s	hatef patach (mumle-a)	shift-AltGr-A
ajin (שׁ)	; (shift-komma)	hatef qamatz (mumle-å)	shift-AltGr-O
pe (פ)	p	shwa (vokalløshedstegn)	æ
finalt pe (ף)	shift-P		
tsade (צ)	c	maqef (bindestreg)	+

¹ En enkel installationsvejledning til ”Tiro Biblical Hebrew SIL”-tastaturet findes på web-siden www.itu.dk/people/sho (flytter nok på et tidspunkt til www.sorenholst.dk). Bemærk: I installationsvejledningen på web-siden har jeg beskrevet installationen af tastaturet i sammenhæng med den storartede skrifttype ”Ezra SIL”; de kan downloades sammen, så det forekom praktisk. Men derudover er der ingen nødvendig sammenhæng: ”Tiro Biblical Hebrew SIL”-tastaturet vil fungere nøjagtigt ligesådan med enhver anden Unicode-baseret skrifttype, der indeholder hebraisk tegnsæt, netop fordi Unicode-standarden bevirker at fx et *alef* i den ene skrifttype bliver ved med at være et *alef* også i alle andre nutidige skrifttyper. Du vil for den sags skyld også kunne skrive hebraisk direkte i de vante skrifttyper Times New Roman eller Arial, men ind til Bill Gates får rettet fejlene, vil der blive ved med at være et grimt ekstra mellemrum efter vokalen *holæm*.